ВУЗФ
Финанси, застраховане, бизнес, предприемачество и иновации
PER ASPERA AD ASTRA
2002

Външна търговия и пандемия

Сборник с доклади

ISBN 978-619-7622-09-6

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ И ПАНДЕМИЯ

Сборник с доклади, представени на кръгла маса на тема „Външна търговия и пандемия“, организирана от Висшето училище по застраховане и финанси и Лабораторията за научно-приложни изследвания към него VUZF Lab на 02.12.2020 г.

Адрес на редакцията:
София 1618
ул. „Гусла“ № 1 (кв. „Овча купел“)

Висше училище по застраховане и финанси

ст.308, тел. (02) 40 15 809

e-mail: pariikultura@vuzf.bg

www.vuzf.bg

ISBN 978-619-7622-09-6

Copyright 2021

Висше училище по застраховане и финанси

Всички права са запазени. Никаква част от сборника не може да бъде превеждана или възпроизвеждана под каквато и да е форма без писменото разрешение на издателя.

Представените в сборника с доклади становища са тези на авторите, а не на Висшето училище по застраховане и финанси.

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Членове:

доц. д-р Григорий Вазов

проф. д-р Григор Димитров

проф. д.ик.н. Виржиния Желязкова

проф. д-р Даниела Бобева

проф. д-р Али Вейсел

проф. д-р Любка Ценова

доц. д-р Десислава Йосифова

доц. д-р Станислав Димитров

доц. д-р Желъо Христозов

доц. д-р Юлия Добрева

доц. д-р Даниела Илиева

доц. д-р Маню Моравенов

доц. д.ик.н. Красимир Тодоров

доц. д-р Теодора Лазарова

доц. д-р Радостин Вазов

гл. ас. д-р Бисер Райнов

гл. ас. д-р Росица Тончева

ас. д-р Виктория Гацова

д-р Ясен Димитров

д-р Елина Кърпачева

ас. Никола Димитров

Под научната редакция на проф. д-р Даниела Бобева

Главен редактор: доц. д-р Радостин Вазов

Съдържание

ЧАСТ ПЪРВА: ГЛОБАЛНАТА И ЕВРОПЕЙСКАТА ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ В УСЛОВИЯТА НА ПАНДЕМИЯ 6

ПРОМЕНИТЕ В ТЪРГОВСКИТЕ ПОТОЦИ ОТ НАЧАЛОТО НА ПАНДЕМИЯТА
Даниела Съботинова 7

ВЛИЯНИЕТО НА КОВИД-19 ВЪРХУ УСТОЙЧИВИЯ МОДЕЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
Веселина Димитрова 18

КИТАЙ И НЕГОВАТА РОЛЯ В МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ ПО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЧНАТА КРИЗА
Искра Б. Христова - Балканска 28

НОВИЯТ ШОК COVID 19 – ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ НА ГЛОБАЛНО И НАЦИОНАЛНО НИВО
Едуард Маринов 44

ЧАСТ ВТОРА: ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ НА БЪЛГАРИЯ И НОВИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА 52

COVID-19 КРИЗАТА НА БЪЛГАРСКАТА ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ
Даниела Бобева-Филипова, Светлана Александрова-Златанска 53

ЕФЕКТИВНОСТ VS. УСТОЙЧИВОСТ НА ГЛОБАЛНИТЕ СТОЙНОСТНИ ВЕРИГИ СЛЕД COVID-19
Елена Спасова 75

КРИЗИСНИ ИЗМЕРЕНИЯ И ЕФЕКТИ ВЪРХУ ТРАНСГРАНИЧНАТА ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ В ЕС В ПЕРИОДА 2019-2020 г.
Руслан Цанков, Стела Вълева 85

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ ПРИ ПАНДЕМИЯ - ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД СЛЕДПРОДАЖБЕНОТО ОБСЛУЖВАНЕ ПРИ B2B
Михаела Михайлова 96

СДЕЛКИТЕ С ПРОДУКТИ ОТ БЛАГОРОДНИ МЕТАЛИ В КОНТЕКСТА НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID 19
Валентина Григорова-Генчева 103

ЧАСТ ТРЕТА: ВЪНШНОТЪРГОВСКАТА ПОЛИТИКА ПОД НАТИСКА НА КОВИД И ТЪРГОВСКИТЕ ВОЙНИ 111

НА КАКВО НИ НАУЧИ COVID-19?
Боян Дуранкев 112

БЪЛГАРИЯ 2020: КЪДЕ СМЕ ДНЕС?
Борислав Георгиев 119

ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ИЗНОСА ОТ КИТАЙ
Теодора Пенева 145

FOREIGN TRADE AGRICULTURAL PRODUCTS OF UKRAINE DURING COVID-19 PANDEMIC
Olesia Bezpartochna, Igor Britchenko, Maksym Bezpartochnyi 155

ЗАКЛЮЧЕНИЕ
Григорий Вазов 165

НОВИЯТ ШОК COVID 19 – ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ НА ГЛОБАЛНО И НАЦИОНАЛНО НИВО

доц. д-р Едуард Маринов,

Департамент „Икономика“, Нов български университет; Секция „Международна икономика“, Институт за икономически изследвания при БАН

Резюме

През 2020 г. светът преминава през нов, невиждан досега шок – пандемичната криза с COVID 19, която оказва влияние върху всички аспекти на развитието – демографски, социални, икономически, търговски и т.н. Изследването проследява въздействието на пандемията върху международната търговия в световен мащаб, след което обобщава тенденциите във външната търговия на България през 2020 г. Представени са прогнози на международни и национални институции за бъдещото развитие на световната и българската икономика. Основните резултати са свързани със систематизацията на някои много ясни признаци за сериозна реорганизация на световната икономическа география, както и с извеждането на някои общи препоръки по отношение на мерките на национално и международно ниво.

Ключови думи: търговия, износ, внос, прогноза, пандемия

JEL: F01, F14, I15

The New Shock COVID 19 – Impact on International Trade at a Global and National Level

Associate Professor Eduard Marinov, Ph.D.

Department of Economics, New Bulgarian University; Department of International Economics, Economic Research Institute at BAS

Abstract

In 2020, the world is going through a new, unprecedented shock - the pandemic crisis with COVID 19, which affects all aspects of development – demographic, social, economic, trade, etc. The study traces the impact of the pandemic on international trade worldwide, then summarizes the trends in foreign trade of Bulgaria in 2020. Forecasts of international and national institutions for the future development of the world and Bulgarian economy are presented. The main results are related to the systematization of some very clear signs of a serious reorganization of world economic geography, as well as to drawing some general recommendations regarding measures at national and international level.

Keywords: trade, exports, imports, forecast, pandemic

JEL: F01, F14, I1

Въведение

През 2020 г. светът преминава през нов, невиждан досега шок – пандемичната криза с COVID 19, която оказва влияние върху всички аспекти на развитието – демографски, социални, икономически, търговски и т.н. Все още не са ясни измеренията на икономическото въздействие, което пандемията ще има върху световното стопанство и международната търговия, но може да се предполага, че ефектите ще са дълготрайни и ще доведат до сериозни промени в икономическата среда и във философията и практиката на бизнеса, особено когато е свързан с международен елемент. В тази част на изследването е представен кратък преглед на наблюдаваните досега посоки, към които се ориентира световното стопанство, както и някои предвиждания за близкото бъдеще, като всичко това е обвързано с отчетените вече общи тенденции на развитие на глобалната икономика.

Вирусната пандемия предизвика промени в световната икономика в редица направления. Най-видимите проявления са намаляваща икономическа активност, ограничаване на транспортната свързаност, нарастване на безработицата, спад на цените на петрола, както ускорено дигитализиране на някои сектори.[18]

Какво се случи по света?

Пандемията избухна в условията на продължителен застой на световната търговия след финансовата криза от 2008-2009. Докато между 1990 и 2007 г. обемът на търговията със стоки нараства със среден темп от 6,2% годишно, между 2012 и 2019 г. той се увеличава само с 2,3% годишно. Аналогично, делът на износа на стоки и услуги в глобалния БВП, който през 2008 г. достига исторически връх от 31%, от 2015 г. досега е около 28%.

Бързото разпространение на COVID-19 и мерките, предприети от правителствата за неговото ограничаване, имат сериозни последици за големите световни икономики. Засегнати са (а дори и спрени) много производствени дейности – първо в Азия, а след това в Европа, Северна Америка и в останалия свят. Това предизвиква рязко нарастване на безработицата, особено в САЩ, последвано от свиване на търсенето на стоки и услуги. На този фон се очаква през 2020 г. глобалният БВП да регистрира най-рязкото си свиване след Втората световна война.[19]

През май 2020 г. обемът на световната търговия със стоки намалява със 17,7% в сравнение със същия месец през 2019 г. (вж. Фигура 1). Спадът през първите пет месеца на годината се усеща навсякъде по света, но засяга особено силно износа от САЩ, Япония и Европейския съюз. Китайската икономика се свива по-малко от средното за света, тъй страната успява да осъществи контрол над огнището на зараза и отваря икономиката си сравнително бързо. Най-засегнатият развиващ се регион са Латинска Америка и Карибите.[20]

[18] Костадинов, А. и С. Стоилов. (2020). Промени при търговията с храни и продоволствената сигурност в света и България вследствие на пандемията COVID-19.
[19] World Bank (2020). Global Economic Prospects: June 2020.
[20] Barcena, A. and M. Cimoli (2020). The effects of the coronavirus disease (COVID-19) pandemic on international trade and logistics. Special Report COVID-19 No 6. 6 August 2020.

Фигура 1.

Годишна промяна в стойността на световната търговия със стоки (януари 2017-май 2020 г., %)

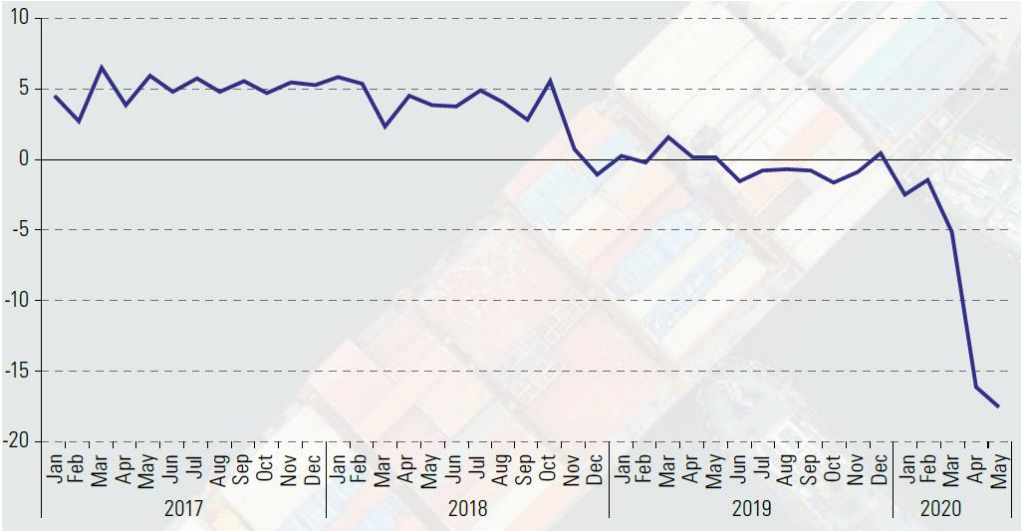

Източник. Barcena and Cimoli, 2020, p. 2.

Глобалните стойностни вериги са основният канал за предаване на ефектите от пандемията към глобалната търговия. Мерките, предприети от Китай през януари (временното затваряне на провинция Хубей и на националните граници), водят до спиране на износа на суровини за автомобилната, електронната, фармацевтичната и медицинската промишленост. Това принуждава предприятията в Северна Америка, Европа и останалата част от Азия да спрат дейността си за няколко седмици заради липсата на алтернативни доставчици, тъй като Китай е водещият износител на части и компоненти в света с 15% от глобалните доставки до 2018 г.

От март 2020 г. Китай постепенно отваря икономиката си и предприема стъпки за нормализиране на износа. Първоначалният шок на предлагането в световната търговия постепенно се усложнява от шока на търсенето, настъпил като резултат от мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, приети в Европа, а по-късно и в Северна Америка и в останалия свят.

През второто тримесечие на 2020 г. обемът на световната търговия със стоки намалява с около 18,5% в сравнение със същия период на 2019 г. Така спадът през първото полугодие на 2020 г. се очаква да бъде около 11%. Това предполага, че свиването на световната търговия през 2020 г. ще бъде по-близо до „оптимистичните“ прогнози, които варират от -13% (подобно на годишния спад през 2009 г.) до -32%.[21] Сбъдването на тези прогнози зависи от развитието на пандемията през втората половина на годината, особено в Съединените щати, където процентите на заразени продължават да се увеличават.

Пандемията и усилията за ограничаване й се засилват през втората половина на март. През април и май в повечето страни изцяло влизат в сила строги мерки за социална дистанция и ограниченията за пътуване и транспорт, но впоследствие въведените мерки постепенно се отпускат. Това развитие се отразява в различни икономически показатели, които, взети заедно, предполагат, че през второто тримесечие на 2020 г. търговията може да е достигнала най-ниските си нива. Между 5 януари и 18 април глобалните търговски

[21] WTO (2020). Trade falls steeply in first half of 2020, Press Release, No. 858, 22 June.

полети, които превозват значително количество международни въздушни товари, са намалели с близо три четвърти (- 74%), но след това са нараснали с 58% до средата на юни. Изглежда, че пропускателната способност на контейнерния транспорт също се е възстановила частично през юни в сравнение с май. Междувременно след рекорден спад през април през май започват да се възстановяват и индексите на нови поръчки за износ.[22] Трябва да се има предвид, че тези ръстове следват най-големия (или почти) спад в историята и ще трябва да бъдат наблюдавани внимателно, преди да се правят окончателни заключения относно възстановяването.

Какво се случи в България?

Значителното влошаване на глобалната макроикономическа конюнктура вследствие на разпространението на COVID-19 и мерките за ограничаването му оказва силно негативно влияние върху външнотърговските потоци на България.

Тенденцията, наблюдавана от 2018 г., към плавно увеличаване на дела на вноса на стоки от ЕС в България се запазва и от началото на 2020 г. За първите две тримесечия на 2020 г. вносът на стоки от държави – членки на ЕС, нараства с 2.6% спрямо съответния период на 2019 г., като най-голям принос за растежа имат Гърция и Румъния. Същевременно вносът от страните извън ЕС за периода януари – юни 2020 г. се понижава с 4.3% на годишна база.

В България през периода януари - август 2020 г. от България общо са изнесени стоки на стойност 35.2 млрд. лв., което е с 8.4% по-малко в сравнение със същия период на 2019 година (Фигура 2).[23] През август 2020 г. общият износ на стоки възлиза на 4.1 млрд. лв. и намалява с 15.1% спрямо същия месец на предходната година. Експортът на стоки от България за трети страни намалява с 11.5% в сравнение със същия период на 2019 г. и е на стойност 12 млрд. лева. Основни търговски партньори на България са Турция, Китай, Обединеното кралство, Съединените американски щати, Сърбия, Руската федерация и Република Северна Македония, които формират 54.1% от износа за трети страни. През август 2020 г. износът на стоки от България за трети страни спада с 25.8% спрямо същия месец на предходната година и е в размер на 1.3 млрд. лева.

[22] Ibid.

[23] Всички данни за външната търговия на България са от НСИ. (2020). Търговия със стоки на България с трети страни през периода януари - август 2020 година (предварителни данни).

Фигура 2.

Изменение в стойностния обем на износа и вноса на България през периода януари - август 2020 г. спрямо същия период на предходната година

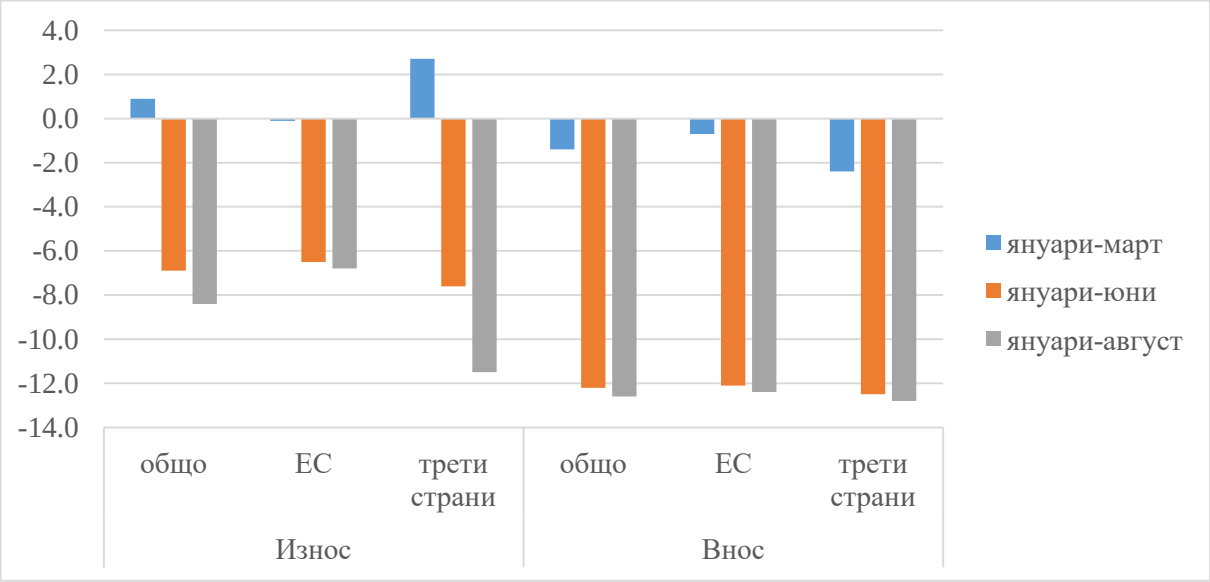

Източник. изчисления на автора по данни на НСИ.

За същия период общо в страната са внесени стоки на стойност 37.8 млрд. лв., или с 12.6% по-малко спрямо същия период на 2019 година. През август 2020 г. общият внос на стоки намалява с 10.5% спрямо същия месец на предходната година и възлиза на 4.5 млрд. лева. Вносът от трети страни през периода януари - август 2020 г. намалява с 12.8% в сравнение със същия период на 2019 г. и е на стойност 14.6 млрд. лева. Най-голям е стойностният обем на стоките, внесени от Турция, Руската федерация, Китай и Сърбия. През август 2020 г. вносът от трети страни спада с 9.6% спрямо същия месец на предходната година и е в размер на 1.7 млрд. лева.

През периода януари - август 2020 г. при износа на стоки от България за трети страни, разпределен според Стандартната външнотърговска класификация, най-голям ръст в сравнение със същия период на 2019 г. е отбелязан в секторите „Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход“ (56.1%) и „Храни и живи животни“ (14.4%). Най-голям спад се наблюдава в сектор „Минерални горива, масла и подобни продукти“ (54.6%). При вноса на стоки от трети страни, разпределен според Стандартната външнотърговска класификация, през периода януари - август 2020 г. най-голямо увеличение спрямо същия период на 2019 г. е отчетено в секторите „Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)“ (66.7%) и „Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход“ (37.4%). Най-голям спад се наблюдава в сектор „Минерални горива, масла и подобни продукти“ (50.4%).

Общото външнотърговско салдо е отрицателно през периода януари - август 2020 г. и е на стойност 2.6 млрд. лева. През август 2020 г. общото външнотърговско салдо то също е отрицателно и е на стойност 430 млн. лева. Външнотърговското салдо я с трети страни през периода януари - август 2020 г. също е отрицателно и е в размер на 2.6 млрд. лева. През август 2020 г. външнотърговското салдо с трети страни също е отрицателно и е на стойност 413.6 млн. лева.

Какво предстои?

Поглеждайки напред към следващата година, най-вероятно търговията ще расте с по-бавен от очакваното темп на икономическо възстановяване. Изборът на правилна парична, фискална и търговска политика ще играе важна роля за определяне на скоростта на възстановяване.

Перспективите за световната икономика през следващите две години остават много несигурни. Това се отразява в диапазона на оценките на БВП от различните международни организации, като в някои случаи се разчита на множество сценарии (Таблица 1).

Таблица 1: Обобщение на последните прогнози за световния БВП и търговията

	Реален БВП (промяна, в %)		Стойност на търговията (промяна, в %)		Еластичност на търговията спрямо дохода (индекс)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
СТО (април 2020)						
- оптимистичен сценарий	-2.5	7.4	12.9	21.3	5.3	2.9
- песимистичен сценарий	-8.8	5.9	-31.9	24.0	3.6	4.1
МВФ (април 2020)	-3.0	5.8	-11.0	8.4	3.6	1.4
СБ (май 2020)	-5.2	4.2	-13.4	5.3	2.6	1.3
ОИСР (юни 2020)						
- сценарий без повторение на кризата	-6.0	5.2	-9.5	6.0	1.6	1.1
- сценарий с повторение на кризата	-7.6	2.8	-11.4	2.5	1.5	0.9

Източник. по WTO, 2020, p. 3.

Световната банка, ОИСР и МВФ публикуват прогнози, показващи значително забавяне на световната търговия и икономическия растеж. В общи линии, всички те са, в съответствие с прогнозата на СТО за текущата година.[24] Прогнозите на други международни организации за 2020 г., свързани с БВП, също са все по-негативни, въпреки че по отношение на търговията те предполагат по-слабо отрицателен отговор на намаляващия растеж на БВП, отколкото по време на глобалната финансова криза от 2008-2009 г.

Еластичността на търговията към промените в доходите може да бъде измерена чрез съотношението между нарастването на обема на търговията със стоки и реалния растеж на БВП. Предполагаемата еластичност по оптимистичната прогноза на СТО за 2020 г. е 5,3, т.е колкото наблюдаваната по време на финансовата криза. Ако обаче световният БВП се свие с повече от изчислените от Световната банка 5,2%, а търговията намалее с повече от 13,4%, еластичността ще бъде само 2,6. По-ниската еластичност означава, че търговията няма да зависи толкова силно от намаляването на доходите.

Пандемията вероятно ще засили две взаимосвързани тенденции, които вече се оформят в световната икономика и които бяха разгледани подробно в предходното иложение. Първата е засилващата се роля на развиващите се държави и свързаното с това

[24] WTO (2020). Trade falls steeply in first half of 2020, Press Release, No. 858, 22 June.

намаляване на взаимозависимостта в производството, търговията и технологиите между големите световни икономики, особено между САЩ и Европа, от една страна, и Китай, от друга. Втората е тенденция към световна търговия, която е по-малко отворена, по-силно повлияна от съображения за геополитическа и национална сигурност, с по-чести спорове и с отслабено многостранно регулиране. Резултатът като цяло няма да доведе до обръщане на глобализацията, а до по-регионализирана световна икономика, организирана около три основни производствени центъра: Северна Америка, Европа и Източна и Югоизточна Азия.

Наред с това се увеличават и протекционистичните мерки и настроения: „запазват се протекционистичните тенденции на нарастване на броя на прилаганите от страните ограничителни търговски мерки, както и броя на страните, които ги въвеждат… За разлика от предходните години обаче през 2020 г. въведените мерки са временни и обвързани с продължителността на пандемията. Предвид очакванията за развитие на ситуацията е вероятно повечето от тях да продължат да действат поне за следващите 18 месеца“.[25]

Прогнозите за България сочат, че съществува 60% вероятност спадът на реалния брутен вътрешен продукт (БВП) през текущата година да е в интервала от -4,1% до -13,1%. Според централната прогноза спадът на икономиката на България с 8,5% през 2020 г. ще се определя главно от понижение на частното потребление (принос с -3,4 процентни пункта) и инвестициите в основен капитал (принос с -3,2 процентни пункта), но в по-малка степен от негативния принос на нетния износ (с -2,6 процентни пункта).[26]

Очакванията за третото и четвъртото тримесечие на 2020 г. са реалният износ на стоки да се понижи значително на годишна база под влияние на по-слабото външно търсене поради разпространението на COVID-19 в основните търговски партньори на България. Очаква се приносът на нетния износ за растежа на реалния БВП през 2020 г. да бъде отрицателен. По отношение на външното търсене на български стоки и услуги през второто тримесечие на 2020 г. прогнозата е то да се понижи значително както на верижна, така и на годишна база, което ще отразява разрастването в глобален мащаб на свързаната с COVID-19 пандемия и на мерките, въведени от редица страни за ограничаване на разпространението на заразата. При допускане за постепенно смекчаване в световен мащаб на обхвата и строгостта на въведените мерки през втората половина на годината очакваме да започне постепенно възстановяване на външното търсене на български стоки и услуги на верижна база, но то ще остане под нивата си от съответния период на 2019 г. В резултат на тези тенденции през 2020 г. се предвижда външното търсене да се понижи с 13.3%, след което да нарасне с 8.1% и 5.4% съответно през 2021 г. и 2022 г. [27]

Заключение

Налице са много ясни признаци за сериозна реорганизация на световната икономическа география и по-специално за все по-важната роля за регионите. Ето защо по-задълбочената регионална интеграция трябва да бъде съществен компонент на всяка стратегия за преодоляване на кризата. Като се има предвид решаващото значение на регионалния пазар за производствения износ на малките и средните фирми-износители, координираните действия за реактивиране на вътрешнорегионалната търговия навсякъде по света могат да смекчат загубите, а стремежът към и стимулирането на повишаването на

[25] Коликова, Г. (2020). Търговски мерки и пандемията COVID-19.
[26] БНБ. (2020). Икономически преглед, 2/2020.
[27] Ibid.

ефективността и ефикасността на производствената и експортната структура е може би най-позитивното наследство, което пандемията ще остави след себе си.

При разработването и прилагането на мерки за борба с негативните последици от кризата трябва да се имат предвид и потенциалните средносрочни и дългосрочни ефекти върху търговията, тъй като е твърде възможно в действие да влязат принципа на "бомба със закъснител" (прилагането на инструменти, които отлагат негативните последици) и "ефекта на доминото" (пренасянето на отрицателни трендове от една фирма към останалите, от един отрасъл в други и между отделните държави), които трябва да се вземат предвид при оценката на риска и предприемането на действия както от страна на държавата, така и от страна на отделните фирми.

Използвана литература:

БНБ. (2020). Икономически преглед, 2/2020. Достъпно на: https://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_publication/pub_ec_r_2020_02_bg.pdf, последно посетено на 14.10.2020.

Коликова, Г. (2020). Търговски мерки и пандемията COVID-19. Достъпно на:https://www.iki.bas.bg/lichni-mneniia, последно посетено на 14.10.2020.

Костадинов, А. и С. Стоилов. (2020). Промени при търговията с храни и продоволствената сигурност в света и България вследствие на пандемията COVID-19. Достъпно на: https://www.iki.bas.bg/lichni-mneniia, последно посетено на 14.10.2020.

НСИ. (2020). Търговия със стоки на България с трети страни през периода януари-август 2020 година (предварителни данни). Достъпно на: https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/FTS_Extrastat_2020-08_P0I2OQP.pdf, последно посетено на 14.10.2020.

Euler Hermes. 2020. Insolvency forecasts. Euler Hermes Allianz Economic Research, Достъпно на: https://www.astreos-credit.com/insolvency-forecasts-euler-hermes-economic-research/, последно посетено на 14.10.2020.

Barcena, A. and M. Cimoli (2020). The effects of the coronavirus disease (COVID-19) pandemic on international trade and logistics. Special Report COVID-19 No 6. 6 August 2020. Economic Commission for Latin America and the Caribbean.

World Bank (2020). Global Economic Prospects: June 2020. Washington, D.C.

WTO (2020). Trade falls steeply in first half of 2020, Press Release, No. 858, 22 June [online]. Достъпно на: https://www.wto.org/english/news_e/pres20_e/pr858_e.htm, последно посетено на 14.10.2020.